

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ В ДАНІЇ

(представлено к.е.н. доц. Мирною О. В.)

Королівство Данія (далі Данія) розташоване у північно-західній частині Європи, до складу якої входять також на правах автономії Фарерські острови і найбільший у світі острів Гренландія.

Данія займає територію площею 43 094 км², і має населення 5 668 743 осіб (за станом на квітень 2015 р.). Країна складається з півострова Ютландія, архіпелагу і 443 островів.

Столиця – Копенгаген (з передмістями – більш як 1,3 млн. жителів) – історичний центр країни. Перші згадки про місто датовані 1043 роком. Місто розташоване на островах Зеландія і Амагер. Копенгаген є найбільшим промисловим центром Данії. У місті представлені такі провідні галузі країни, як електромашинобудування, текстильна і броварна промисловості. Розвинута поліграфічна і меблева промисловості, виробництво високохудожніх фарфорових виробів. Інші важливі промислові центри – Ольборг, Орхус, Есбьєрг, Оденсе і Раннерс [1].

Наряду з офіційною датською вживаються також англійська, німецька, та французька мови.

Державний устрій Данії – конституційна монархія. Роль голови держави виконує Королева, а уряд формується з парламенту – «Фолькетингу».

Законодавчу владу представляють спільно Королева та парламент (ст. 32 Конституції Данії). В однопалатний парламент Данії депутати обираються шляхом пропорційного представництва, хоча кожен член парламенту представляє і виборчий округ. Парламентські вибори, на відміну від України проходять раз на чотири роки, але в межах повноважень прем'єр-міністра проводити дострокові вибори. Парламент складається з 179 депутатів, четверо з яких обираються від Гренландії та Фарерських островів. Політика Данії заснована на компромісах різноманітних політичних партій, оскільки Уряд Данії є урядом меншості. Досить часто в уряд входять представники декількох політичних партій. Якщо Фолькетинг висловить недовіру уряду, то уряд повинен піти у відставку чи провести вибори. Виконавча влада належить королеві і від її імені здійснюється урядом.

Судова влада здійснюється органами правосуддя. Якщо престолонаслідника немає і престол стає вакантним, Фолькетинг обирає монарха і визначає подальший порядок престолонаслідування (ст. 9 Конституції Данії). Монарх має право законодавчої ініціативи і право вето, але фактично не використовує останнім. Згідно ст. 32 п. 2 Конституції Данії, монарх може в будь-який час видати указ про проведення нових виборів, в результаті яких сформується новий склад Фолькетингу. Прем'єр-міністр вирішує питання про проведення дострокових виборів (ст. 32 п. 3) [4]. За роки існування парламентаризму в Данії склалася стійка практика, коли уряд (Рада Міністрів) формується тією партією або

коаліцією партій, яка має більшість місць в Фолькетингу, а втручання монарха в політичний процес зводиться до мінімуму.

Рада Міністрів офіційно призначаються монархом. Зосереджує в свої руках широкі повноваження з управління державою: фактично воно здійснює більшість королівських функцій. До складу уряду входять Прем'єр-міністр і міністри. Прем'єр-міністром стає лідер партії парламентської більшості, який потім формує уряд. Рада Міністрів володіє законодавчими і виконавчими повноваженнями. Він розробляє велику кількість законопроектів і, користуючись підтримкою парламентської більшості, затверджує їх через парламент. У Конституції України прописано, що у перервах між сесіями у випадках «особливої терміновості» Рада Міністрів може самостійно приймати тимчасові закони, які потім повинні бути схвалені Фолькетингом.

Рада Міністрів Данії є головним виконавчим органом і урядом Данії з 1848 року. Очолює Раду прем'єр-міністр. До 25 членів Ради Міністрів, відомі як «міністри», кожен з яких також є головами окремих урядових міністерств [5]. Уряд володіє певними правами відносно парламенту: міністри можуть присутнім і виступати на засіданнях Фолькетингу, Прем'єр-міністр вправі зажадати від голови парламенту скликання надзвичайної сесії, визначивши при цьому порядок денний. Рада Міністрів наділена важливими повноваженнями щодо державного апарату: вона керує міністерствами і відомствами може ліквідувати старі і створювати нові відомства, представляє Монарху кандидатури на керівні посади в апараті; вищі посадовці можуть бути переміщені на інший пост без згоди уряду тільки якщо при цьому їхня винагорода не зменшується. Уряд активно бере участь у міжнародному житті держави: укладає договори з іноземними державами, призначає (з відома Монарха) дипломатичних представників держави. Конституція встановлює принцип парламентаризму: весь склад уряду або окремих міністр повинен піти у відставку, якщо парламент винесе йому вотум недовіри. Якщо вотум недовіри буде винесено Прем'єр-міністру, йому належить піти з поданням про відставку всього уряду. Звинувачення проти міністра відносно його службових обов'язків може бути пред'явлено тільки парламентом. Ці звинувачення розглядаються спеціальним судом (Рігсреттеном) який складається з судді Верховного суду та осіб, відібраних парламентом не з числа депутатів.

Вищий законодавчий орган Гренландії (Ландстинг) складається з 31 депутата, які обираються на чотири роки на основі пропорційного представництва. Депутати ландстінга формують уряд – Ландстюре. Парламент Фарерських островів (Льогтінг) складається з 32 депутатів, які також обираються на основі пропорційного представництва. Льогтінг формує уряд Фарерських островів – Ландстюрі.

Отже, Данія – конституційна монархія, де Королева виконує роль голови держави, а уряд формується з Фолькетингу. Рада Міністрів, як правило, складається з міністрів двох чи більше партій, що утворюють коаліційний уряд. Тим не менше, більшість цих урядів були урядами меншості, спираючись на підтримку інших партій. В інституційному устрої датської політичної системи нахил робиться на співпрацю законодавчої та виконавчої влади.

Список використаних літературних джерел:

1. Ничка. Ю. А. *Правотворчість у правових системах скандинавського типу. Теоретичні аспекти.* // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2011. 23 с.
2. Труш О. О. *Досвід побудови та діяльності систем цивільного захисту країн-членів Європейського Союзу Північної Європи та Норвегії* // Державне будівництво Електронне наукове фахове видання. 2009. № 2. 74 с.
3. Шаповал В. М. *Державний лад країн світу : довідник.* К. : Український центр правничих студій, 1999. 318 с .
4. Шаповал В. М. *Конституційне право зарубіжних країн : підручник для студентів юрид. вищ. навч. закладів і факультетів.* К. : Вища школа, 2001. 262 с.
5. Геделунд Л. Н. *История Дании.* - Спб. ; М.: Издание т-ва М. О. Вольф, 1907. 271 с.

БАБИЧ Ірина Олегівна – студентка 2 курсу Полтавської державної аграрної академії, спеціальність «Публічне управління та адміністрування».